

KULTUR

Børge Sved

Leder Kultur
borge.sved@adresseavisen.no

– Jeg vet at byggene har sine klare begrensninger på grunn av nærliggende og viktige kulturinstitusjoner. Men vi må forsøke å finne løsninger for fortsatt bruk av de eksisterende bygningene, sier Jan Brockmann.

Advarer mot kostbare og langstrakte prosjekter i en tid med store kriser

Nestorene i norsk kunsthver, Jan Brockmann (86) og Håkon Bleken (93), har klare oppfatninger om plasseringen av det nye kunst- og designmuseet i Trondheim.

»Trondheim Det nye kunst- og designmuseet

– Som gammel professor er jeg en nostalgiker.

Men det er også noe mer enn nostalgi som knytter meg til Trondheim kunstmuseum, tidligere Trondhjems kunstforening. Og til Nordenfjeldske Kunsthindustrimuseum. Begge museene har jo betydelige samlinger, også av internasjonal betydning, sier Jan Brockmann.

Den tidligere professoren og museumsdirektøren bodde og arbeidet i Trondheim fra 1961 til 1988. Det har satt spor. Når vi ringer for å høre hva han tenker om planene for et nytt museum på Leithenhaven blir han umiddelbart engasjert. Og begeistret og bekymret på samme tid.

Trondheim som vitenskapsby, med Norges største og eneste teknologiske universitet, fortjener kunst- og kulturinstitusjoner som svarer til dette, mener han.

Pandemi og klimakrise

– Det har blitt et mangfold av kunstinstitusjoner i Trondheim. Jeg tenker blant annet på Kjøpmannsgata ung kunst, K.U.K., som Kjell Erik Killi-Olsen står bak. Og så har vi i vente et visningssted i regi av Reitan-familien. Dette er en berikelse for byen og kunsthver, men de erstatter jo ikke kunstinstitusjonene som det offentlige har ansvaret for, sier professoren, og poengterer:

– Jeg advarer mot å sette i gang med kostbare og langstrakte prosjekter i en tid preget av store kriser. Pandemien er den ene siden av saken, og vi er ikke ferdige med den. Vi vil med

sikkerhet få nye. Og et enda større problem er klimakrisen. Å sette i gang byggeprosjekter som belaster både økonomisk og økologisk, for man grundig har undersøkt hvilke alternativ som finnes, det er ikke klokt.

Han understreker betydningen av å avklare hva som vil skje med Kunstmuseet og Kunsthindustrimuseet. Og at dette må gjøres for man eventuelt går helhjertet inn for et nybygg.

Byens hjerte

– Vi må ikke gjøre samme tabbe som Oslo har gjort, hvor man fortsatt ikke vet hva som skal skje med Nasjonalgalleriet. Det vil bli et tap for Oslo, uansett hvor storartet det nye Nasjonalmuseet kommer til å bli, dersom Nasjonalgalleriet går tapt som kunstinstitusjon.

– Jeg heller nok til den tanken at man må gjøre sitt beste for å finne ut om ikke de to

Håkon Bleken håper de gamle byggene i Bispegata og Munkegata fortsatt blir kunstmuseer.

Foto: ESPEN BAKKEN

eksisterende bygningene, Kunstmuseet og Kunsthindustrimuseet, kan oppgraderes og utvides der de befinner seg. Det kulturelle hjertet i byen, Munkegata og Bispegata, det er

en nydelig beliggenhet for begge to, sier Brockmann.

Byantikvarens forslag om å ta i bruk rådhuset til museum i tillegg har han stor sans for. Han har tidligere tenkt på det samme.

– Jeg har for lenge siden sagt det til nære venner og familie at rådhuset ligger perfekt til for å kunne bli et museum. Å la dette bygget bli en del av museumslandskapet rundt eksisterende bygg, det synes jeg bør vurderes, sier Brockmann.

Kunstneren Håkon Bleken har også fulgt debatten om plasseringen av det nye museet for kunst og design. Han er ikke i tvil om hva han mener er riktig løsning.

– Det store er ikke alltid det beste

– Jeg er avgjort tilhenger av at vi skal beholde de gamle museene i Bispegata og Munkegata, og

Mer å leseDu finner oss også på adresa.no/kultur

– Jan Brockmann håper innhold, og spørsmål om hva det nye museet skal være, blir en større del av museumsdebatten i Trondheim. Foto KRISTIN SVORTE

heller rehabilitere, eventuelt bygge ut, disse gamle byggene. De har så god arkitektur, kanskje spesielt Kunstmuseet. Og det er veldig synd om vi ikke gjør noe mer med dem, sier Bleken, og fortsetter:

– Det er en tendens i tiden, også i Trondheim, at alt må være nytt og stort. Men det er absolutt ikke sikkert at det store er det beste. Vi er ikke forvent med at de styrende krefter her i byen tar gode avgjørelser. Og da tenker jeg på alt fra nedleggelse av trikken til det vi opplevde med Trondheim Spektrum, sier Bleken.

Brockmann er enig. Tanken om at jo større desto bedre bør etterprøves, mener han.

– Og spesielt når det offentlige argumenterer med synergi-effekter. Synergi er et fyndord for innsparinger. De sier synergi, men mener innsparing, og det bør sies med rene ord. Men det

viktige er naturligvis hva de som arbeider i disse byggene mener. Slike saker må ikke besluttes over hodene på de som jobber der. Heller ikke på de som har en naturlig tilknytning, nemlig kunstnerne.

Plassmangel ved begge museene

Hva innholdet skal være, og hva man forventer, det er sentrale spørsmål som må drøftes videre nå, påpeker han. Også i forbindelse med en eventuell utvidelse av de eksisterende museene.

– **Hva tenker du om muligheten for å flytte magasindelen av museene et annet sted?**

– Det finnes flere eksempler på det, blant annet i Berlin. På den ene siden gir det en trygghet med tanke på bevaring. Samtidig behøver det ikke bety at det blir et stengt sted for publikum. Det kan løses med

visningsmuligheter, kanskje ikke under museale betingelser, men mer i form av å kunne bestille tid for å iakta bestemte verk.

Han har stor forståelse for argumentasjonen rundt det å ta i bruk Leüthenhaven. Det er en unik tomt som fortjener en annen bruk, mener han.

– Jeg har alltid ergret meg over at en så sentral plass er en parkeringsplass. Der ligger Viten-skapsmuseet i umiddelbar nærhet. Og der ligger Trondelag Teater som et viktig kulturelt sentrum for byen. Det blir vel ramaskrik hvis jeg lanseres min idé, sier han, humrende.

Teknologisk museum

– **Hva tenker du?**

– Den er en kjepphest for meg, men kan også by på både økonomiske og økologiske problemer. Jeg har alltid syntet det er synd at Trondheim, som huser Norges

Nordensfjeldske Kunstindustrimuseum og Trondheim kunstmuseum
Foto: ADRESSEAVISEN

Leüthenhaven har vært parkeringsplass i en årrekke. Museene i Sør-Trøndelag, MIST, ønsker å bygge det nye museet for kunst- og design her. Foto: IVAR MØLSKNES

eneste tekniske universitet, ikke har et visningssted for teknologi. Vi trenger en bygning som viser hvilke utfordringer vi står overfor nettopp i den verdenskrise vi har nå. Og som kan vise hvilke muligheter som ligger i ny teknologi.

Han sikter eksempelvis til Futurium i Berlin. Der viser de hvordan vi kan tenke rundt det som angår oss, med alt fra strømkrise til miljøproblematikk.

– De bidrar til et grunnlag for en meningsfull debatt om hvilke alternativer vi står overfor. Noe sånn skulle vi hatt her. Og til tross for at dette bygget i Berlin etter min mening ikke er spesielt arkitektonisk vellykket, så har det blitt en publikumsmagnet. Dette angår folk, avslutter Brockmann.

Fakta

Jan Brockmann (86)

Jan Brockmann er tidligere professor i estetikk, og er utdannet ved universitetene i Kiel og Frankfurt. Han har doktorgrad i tysk litteratur.

1961 ble han lektor ved Norges lærerhøgskole i Trondheim. I 1970 ble han dosent i estetikk ved Norges tekniske høgskole, NTH, og fra 1980 var han professor ved institutt for form og farge.

1988 ble han direktør for Museet for Samtidkunst i Oslo.

Brockmann er utnevnt til ridder av 1. klasse av St. Olavs orden for sin innsats for kulturlivet.